

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я МОЗ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ
БАТУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ШОТА РУСТАВЕЛІ (ГРУЗІЯ)
РИЗЬКИЙ ПІВНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЛІТВІЯ)
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ (ЛІТВІЯ)
WORLD ASSOCIATION FOR POSITIVE AND TRANSCULTURAL PSYCHOTHERAPY
(НІМЕЧЧИНА)
DARE INNOVATIONS (УГОРЩИНА)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА ПЕТРИЧЕЙКА
ХАШДЕУ (МОЛДОВА)
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНІ НАПРЯМИ ЗМІН В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я: МОДЕРНІЗАЦІЯ, ЯКІСТЬ, ПСИХОЛОГІЯ ТА КОМУНІКАЦІЯ»

28 травня 2026 року
м. Одеса, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Шнайдер Станіслав Аркадійович – в.о. ректора Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, член-кореспондент НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України;
Запорожан Валерій Миколайович – голова Вченої Ради Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор, академік НАМН України;
Орабіна Тетяна Миколаївна – заступник генерального директора Центру громадського здоров'я МОЗ України, асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, PhD;
Марічерета Валерія Геннадіївна – перший проректор Одеського національного медичного університету, голова групи експертів МОЗ за напрямом «Акушерство та гінекологія» – експерт-консультант Міністра охорони здоров'я України, доктор медичних наук, професор, академік НАМН вищої освіти України;
Дідманідзе Ібраїм – керівник Центру мов та інформаційних технологій факультету освіти Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Грузія);
Дьяков Роман – президент правління Ризького північного університету, доктор технічних наук, професор, академік (Латвія);
Волков Владислав – ректор Балтійської міжнародної академії, доктор суспільних наук, доцент (Латвія);
Марошвельді Дора – засновниця та генеральна директорка DARE Innovations;
Врабіс Сільвія – кафедра історії та теорії освіти факультету гуманітарних та педагогічних наук Державного університету «Богдан Петричейку Хашідеу», доктор психологічних наук (Молдова);
Бориц Вікторія Ігорівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор економічних наук, професор;
Наконечний Олександр Григорович – президент Академії наук вищої школи України, доктор фізико-математичних наук, професор, академік Національної академії наук України;
Труніна Ірина Михайлівна – завідувач кафедри менеджменту і маркетингу Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, доктор економічних наук, професор;
Векшовець Тетяна Андріївна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, директор ННЦ «Бізнес-школа НМУ імені О.О. Богомольця», доктор медичних наук, професор;
Рудінська Олена Володимирівна – завідувач кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент;
Храпкіна Валентина Валентинівна – професор кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва Національного університету «Києво-Могилянська академія», доктор економічних наук, професор;
Бабієнко Володимир Володимирович – завідувач кафедри гігієни, медичної екології та громадського здоров'я Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Опря Євген Васильович – завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії Одеського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор;
Литвиненко Ольга Дмитрівна – професор кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, доктор психологічних наук, професор;
Сердюк Людмила Захарівна – головний науковий співробітник лабораторії психології особистості імені П.Р. Чамати Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор;
Халік Олена Олександрівна – завідувач кафедри психології Університету Короля Данила, кандидат психологічних наук, доцент;
Кусик Наталія Львівна – начальник навчально-методичного відділу, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології Одеського національного медичного університету, кандидат економічних наук, доцент.

С 91 Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, психологія та комунікація: Міжнародна наукова конференція. За заг. ред. проф. В. Г. Марічерета, 28 травня 2026 року, м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2026. 452 с.
ISBN 978-966-397-640-2

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників Міжнародної наукової конференції «Сучасні напрями змін в управлінні охороною здоров'я: модернізація, якість, комунікація» у м. Одесі 31 травня 2024 року у Одеському національному медичному університеті.

Збірник зібраний науковими фахівцями Одеського національного медичного університету і розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти.

УДК 351.77-048.35(062.552)

© Одеський національний медичний університет, 2026
ISBN 978-966-397-640-2 © Українсько-польське наукове видавництво «Liha-Pres», 2026

СЕКЦІЯ 8. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Цифрові технології для автоматизованого супроводу складних
біотехнічних виробництв

**Наконечний Олександр Григорович, Лисенко Віталій Пилипович,
Коваль Валерій Вікторович..... 419**

Медична інформаційна система як інструмент безперервного моніторингу
якості медичної допомоги

**Парій Валентин Дмитрович, Дорохіна Анна Миколаївна,
Терентюк Вадим Георгійович..... 421**

Актуальні етико-правові аспекти протидії академічному плагіату
та використання штучного інтелекту у вищій медичній освіті

**Вергун Оксана Михайлівна, Драгочинська Лариса Федорівна,
Вергун Андрій Романович..... 424**

Використання штучного інтелекту для аналізу рентгенологічних
знімків у стоматології

Волохова Людмила Богданівна 428

Психологічні особливості взаємозв'язку емоційного інтелекту
та комунікативних навичок фахівців обліково-фінансової сфери

**Ковальова Марія Володимирівна,
Бушуля Катерина Олександрівна..... 434**

Цифрові системи в управлінській діяльності реабілітаційних закладів

Комар Олена Миколаївна..... 438

Цифровізація комунікацій у міждисциплінарних командах
в умовах відділення інтенсивної терапії

Кусик Наталія Львівна, Соколова Катерина Олегівна 441

Використання технології айтрекінгу для оцінки ефективності
медичних інформаційних плакатів

Синенко Дарина Василівна, Летуновська Наталія Євгенівна..... 444

Цифрові технології в охороні здоров'я в умовах воєнного часу
та перспективи післявоєнного відновлення

Фоміна Єлізавета Василівна..... 449

review and meta-analysis. *Japanese Dental Science Review*. 2024. Vol. 60. P. 128–136. DOI: 10.1016/j.jdsr.2024.02.001

4. Jagtap R., Kumar A., Patil S. et al. Diagnostic charting of panoramic radiography using deep-learning artificial intelligence system. *International Journal of Scientific Research*. 2021. Vol. 10, № 10. P. 1–5. DOI: 10.1007/S11282-021-00572-0

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-640-2-119>

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ФАХІВЦІВ ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВОЇ СФЕРИ

Ковальова Марія Володимирівна

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології,

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Бушулян Катерина Олександрівна

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти

кафедри менеджменту охорони здоров'я та психології

Одеський національний медичний університет

м. Одеса, Україна

Актуальність вивчення емоційного інтелекту в контексті професійної комунікації зумовлена тим, що сучасна обліково-фінансова діяльність не обмежується лише точністю розрахунків, знанням нормативних документів і технічним веденням звітності. Фахівець цієї сфери постійно взаємодіє з керівниками, колегами, клієнтами, контролюючими органами, постачальниками та іншими учасниками організаційного процесу. У таких умовах професійна результативність залежить не тільки від знання нормативних вимог або здатності виконувати розрахунки, а й від уміння підтримувати конструктивний діалог, зрозуміло формулювати повідомлення, коректно реагувати на напруження та враховувати емоційний стан співрозмовника. У цьому контексті емоційний інтелект доцільно розглядати як психологічний ресурс, що поєднує емоційну саморегуляцію, соціальну чутливість і комунікативну ефективність.

Значення комунікативного аспекту професійної підготовки підтверджується міжнародними документами у сфері бухгалтерської освіти. International Federation of Accountants у стандарті IES 3 визначає професійні навички майбутнього бухгалтера як сукупність інтелектуальних, міжособистісних і комунікативних, особистісних та організаційних умінь, що інтегруються з технічною компетентністю і професійними цінностями [7]. Отже, комунікативні навички не є другорядним додатком до фахових знань, а виступають необхідною складовою професійної компетентності працівників фінансової сфери.

Особливої ваги ця проблема набуває в умовах цифровізації обліково-фінансової діяльності. Автоматизація рутинних операцій не зменшує значення людського чинника, а навпаки змінює його зміст: фахівець частіше виконує роль інтерпретатора даних, консультанта, учасника командного прийняття рішень і посередника між цифровою інформацією та управлінськими діями. У матеріалах IFAC підкреслено, що емоційний інтелект і сильні комунікативні навички допомагають професійному бухгалтерові формувати довіру та «розповідати історію, що стоїть за цифрами» [8]. Це положення безпосередньо пов'язує досліджувану тему з реальними запитами професійної практики.

У вітчизняній психології важливе місце посідають праці Е. Л. Носенко та Н. В. Ковриги, у яких емоційний інтелект розглядається не лише як сукупність окремих умінь, а як складний психологічний феномен, пов'язаний із внутрішнім світом особистості, здатністю до усвідомлення емоційних переживань і регуляції поведінки [1]. Особливо значущим для професійного середовища є положення про стресозахисну та адаптивну функції емоційного інтелекту, оскільки обліково-фінансова діяльність часто супроводжується високою відповідальністю, часовими обмеженнями, необхідністю працювати з великим обсягом інформації та ризиком комунікативного напруження [2].

Подальший розвиток цієї проблематики простежується у працях, де емоційний інтелект пов'язується з рефлексивною свідомістю та особистісним потенціалом. Такий підхід дозволяє тлумачити емоційний інтелект як здатність не тільки переживати й розпізнавати емоції, а й осмислювати їх значення для поведінки, прийняття рішень і міжособистісної взаємодії [3]. Для фахівця обліково-фінансової сфери це має практичний сенс: у ситуаціях професійного стресу або розбіжностей із клієнтом чи колегою важливо не просто пригнічувати емоції, а усвідомлювати їх, відокремлювати факт від оцінки та обирати коректну форму відповіді.

У зарубіжній психології емоційний інтелект найчастіше описується як здатність ідентифікувати, оцінювати та регулювати власні емоції, емоції інших людей і груп. Саме таке розуміння подано у роботі

О. Серрата, де емоційний інтелект пов'язується із самосвідомістю, саморегуляцією, соціальною обізнаністю та соціальними навичками [6].

Комунікативні навички в обліково-фінансовій сфері мають специфічний зміст. Вони включають уміння передавати складну інформацію зрозумілою мовою, уважно слухати, ставити уточнювальні запитання, аргументовано пояснювати позицію, коректно повідомляти про помилки, узгоджувати строки виконання завдань, працювати із запереченнями та підтримувати діловий тон у ситуаціях напруження. У цьому сенсі комунікативна компетентність не є лише «м'якою навичкою», відокремленою від професійної діяльності. Навпаки, вона впливає на точність обміну інформацією, узгодженість дій між підрозділами та довіру до фахівця.

Огляд сучасних західних досліджень показує, що емоційний інтелект розглядається як багатовимірний феномен, який потребує обережного теоретичного й методичного використання [4]. Критичний огляд М. Зайднера, Дж. Метьюза та Р. Робертса також підтверджує необхідність зваженого підходу до використання поняття емоційного інтелекту в організаційному середовищі [5]. З одного боку, він пояснює важливі аспекти соціальної взаємодії, з іншого боку, науковці застерігають від надмірного спрощення цього поняття і його перетворення на універсальне пояснення професійного успіху.

Дослідження емоційного інтелекту у професійній сфері потребує чіткої методології, валідного інструментарію та врахування робочого контексту. У розрізі комунікації емоційний інтелект виступає не автономною рисою, а чинником, що оптимізує якість взаємодії фахівців у реальних умовах їхньої діяльності.

Взаємозв'язок емоційного інтелекту та комунікації забезпечують такі механізми: емоційна обізнаність (запобігання імпульсивним реакціям), саморегуляція (збереження професійного тону в стресових умовах), емпатійне розуміння (сприйняття емоційного контексту розмови) та рефлексія (аналіз і корекція власного стилю спілкування).

У професійній діяльності бухгалтерів і фінансистів ці механізми мають особливе значення. Помилка у комунікації може спричинити неправильне тлумачення завдання, затримку передавання документів, конфлікт між виконавцем і керівником або втрату довіри з боку клієнта. Водночас розвинений емоційний інтелект сприяє більш точному розумінню ситуації, спокійному поясненню складних питань і підтриманню робочих меж.

Важливо зазначити, що розвиток емоційного інтелекту не зводиться до формального навчання «правильному спілкуванню». О. Серрат підкреслює, що емоційні навички можуть розвиватися за умови особистої мотивації, практики, зворотного зв'язку та закріплення нових моделей поведінки [6]. Для обліково-фінансової сфери це означає доцільність використання коротких навчальних програм, тренінгів

саморегуляції, аналізу складних комунікативних ситуацій і формування навичок конструктивного зворотного зв'язку.

Висновки. Отже, аналіз наукової літератури дозволяє зробити висновок, що емоційний інтелект і комунікативні навички фахівців обліково-фінансової сфери перебувають у змістовному взаємозв'язку. Емоційний інтелект забезпечує усвідомлення й регуляцію емоційних станів, сприяє емпатійному розумінню співрозмовника та підтримує здатність до конструктивного діалогу. Комунікативні навички, у свою чергу, виступають практичним виявом цих внутрішніх психологічних ресурсів у професійній взаємодії. Перспективним напрямом подальших досліджень є емпірична перевірка характеру цього взаємозв'язку з урахуванням специфіки обліково-фінансової діяльності, рівня професійного навантаження та особливостей організаційної комунікації.

Література:

1. Носенко Е. Л., Коврига Н. В. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції. Київ: Вища школа, 2003. 126 с.
2. Коврига Н. В. Стресозахисна та адаптивна функції емоційного інтелекту: автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01. Київ, 2003. 20 с.
3. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект як форма прояву важливої складової особистісного потенціалу – рефлексивної свідомості. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Педагогіка і психологія. 2012. Т. 20, № 9/1. С. 116–123. DOI: 10.15421/101218.
4. Кулик Н. А., Гільова Л. Л. Емоційний інтелект: аналіз сучасних західних досліджень. Проблеми сучасної психології. 2018. № 39. С. 79–90. DOI: 10.32626/2227-6246.2018-39.79-90.
5. Zeidner M., Matthews G., Roberts R. D. Emotional Intelligence in the Workplace: A Critical Review. *Applied Psychology: An International Review*. 2004. Vol. 53, No. 3. P. 371–399. DOI: 10.1111/j.1464-0597.2004.00176.x.
6. Serrat O. Understanding and Developing Emotional Intelligence. Knowledge Solutions. Singapore: Springer, 2017. P. 329–339. DOI: 10.1007/978-981-10-0983-9_37.
7. International Federation of Accountants. IES 3, Initial Professional Development – Professional Skills (Revised). IFAC, 2014. URL: <https://www.ifac.org/education/publications/ies-3-initial-professional-development-professional-skills-revised> (дата звернення: 19.05.2026).
8. International Federation of Accountants. Embracing a People-Centered Profession. IFAC. URL: <https://www.ifac.org/what-we-do/speak-out-global-voice/points-view/embracing-people-centered-profession> (дата звернення: 19.05.2026).